

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۰/۰۲/۱۶

محمد انور آخر

ولسمشر اشرف غني، گود تيمور او عبدالرشيد دوستم

پنځمه برخه

د گود تيمور ترهگریزي کړنې

د مسجدونو او بناونو وړانول

د مسجدونو وړانول:

گود تيمور په خپلو خاطراتو کې وايي چې د مسجدونو او د نورو اديانو معبدونو ته سپک نه گوري او ډېر درناوی ورته کوي، دا سمه ده چې د نورو اديانو معبدونه يې نه دي وران کړي، خو مور وينو چې تيمور نه يواځې په مسجدونو کې پناه اخيستونکي مسلمانان وژلي دي، بلکه مسجدونه يې هم له بېخه په باروتو الوزولي او له خاورو سره يې خاورې کړي دي چې طبعاً په مسجدونو کې قرآنونه او د محمد(ص) د احاديثو کتابونه موجود وي چې قرآنونه او د پيغمبر د احاديثو کتابونه يې هم له مينځه وړي دي او خپل ځان د همدغه قرآن څښتن (صاحب القرآن) بولي، چې په حقيقت کې د قرآن دښمن دی، تيمور د مسجدونو د وړانولو په هکله په خپله اقرار کوي وايي:

«د اصفهان په يوه سيمه کې يو لوی مسجد، زما د عسکرو د لارې پر وړاندې بنکاره شو چې په مسجد کې ځينو کسانو ځای نيولی ؤ او مور يې په غشيو او تيرو باندې وپشتلو، سره له دې چې زه مسجد ته ډېر درناوی کوم، امر مې وکړ چې د مسجد ديوالونه په باروتو والوزوي تر څو ټول هغه کسان چې مور په تيرو او غشيو باندې ولي ووژل شي.»

دا ډول تيمور د اصفهان د جامع مسجد د هغو کسانو د وژنو حال وايي چې په نوموړي مسجد کې يې پناه اخيستي وه: «زما زوی جهانگير... د خپلې لارې په اوږدو کې هغه ټول کورونه چې د سړک پر دواړو خواوو کې ودان وو وړانول او مخ پر وړاندې روان ؤ، تر څو د اصفهان بناو لوی جامع مسجد ته ورسيد، د اصفهان د بناو يوه ډله خلک هلته راټول شوي وو غوښتل يې چې مقاومت وکړي، زما زوی هغوی ټول له تيغه تير کړل.»

لکه وړاندې چې يادونه شوي ده، گود تيمور د ظاهري عبادت لپاره په جگړيزو سفرونو کې، د ځان سره يو لوی گرځنده مسجد گرځولو، هغه مسجد دومره لوی ؤ چې د هغې مسجد د لرگيو تختې يې په (۴۰۰) آسونو باندې له يو ځای څخه بل ځای ته وړلې.

د تيمور د مسجد په باب د سلطاني اسقف داسې يادونه کوي وايي: «... تيمور بېک داسې سړی دی چې په خپل دين باندې ايمان لري د نړۍ په هره برخه کې چې وي، په شپه او ورځ کې پنځه وخته لمونځ کوي او يو مسجد لري چې د هغې د لرگيو ټوټې له يو ځای څخه بل ځای ته له ځانه سره وړي، په هر ځای کې چې تم کيږي د مسجد ټوټې سره يوځای کوي لمونځ په کې کوي...»

که له يوې خوا تيمور مسجدونه وړانول، له بلې خوا يې مسجدونه او د علماوو کورونه د امن ځايونه ټاکل، تر څو مسلمانانو ته وښيي چې د اسلام د ستر پيغمبر(ص) په شان جهاد کوي تيمور وايي: «زما جار چيانو نارې وو هلي: هر څوک چې غواړي ژوندی پاتې شي د شيخ حسام الدين سبزه واري کور او (ميرمسجد) ته دې پناه يوسي، ما د ميرمسجد د پناه ځای اعلان کړ.»

د پاڼو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خبر و لولئ

دا ډول د شام په جگړه کې تیمور نظام الدین شامي ته چې له ده سره په لښکرو کې یو ځای ؤ وویل: « هغه کسان چې د حضرت عمر په مسجد کې یې پناه اخیستي ده زما له خوا ورته ووايه چې دوی دې نه وپریږي او عمر (رض) ته په درناوي سره، چا چې په مسجد کې پناه اخیستي ده د سزا څخه بڅښل شوي دي، لکه چې پوهېږي ستا نظام الدین شامي او د عربشاه کورونه هم پناه ځایونه دي هر څوک چې ستاسو په کورونو کې وي له سزا گانو څخه خوندي دي ...»

عجیبه خو لا دا ده چې تیمور، په شام کې د دمشق ښار د جنایاتو او لویو ترورستي وړانیو د تر سره کولو څخه وروسته، د خپلو ترهگریزو کړنو د شکر ادا کولو په موخه د حضرت عمر (رض) مسجد ته ورغلی داسې وايي: «د حمل میاشتي په اتمه نیټه د دمشق په ښار کې دومره لوی اور ولگید چې ښار د رڼا ورځې په شان ښکاره کیده، کله چې جگړه پای ته ورسیدله، نو د حضرت عمر د مسجد، په هغه ځای کې می لمونځ وکړ چې حضرت عمر په کې لمونځ اداء کړی ؤ او د خدای شکر می تر سره کړ چې د دمشق ښار می ونیولی شو.»

د ښارونو وړانول:

تیمور د یاسا قانون سره سم لوی، لوی ښارونه او هر ډول ودانۍ وړانې کړي دي، د دغو وړانیو حال په خپله تیمور داسې بیانوي: «ما په خپل عمر کې ډیر ښارونه له خاورو سره خاوري کړي دي، داسې می وړان کړي دي چې پوهیږم تر څو دا نړۍ وي بیا به اباد نه شي، ما په خپل ژوند کې په کروړونو مغلوب خلک له تیغه تېر کړي دي او د هغوی له سرونو څخه می ځلي جوړکړي دي، کله می چې د یوه ښار د ټولژني امر ورکړی دی، د ښار ټولې کوڅې او بازارونه د وژل شویو په وینو باندې ارغوانې شوي...»

تیمور د سبزووار په دوهم یرغل (۷۸۵هـ) کې خپل ځان د اسرایلو د پیغمبر یوشع سره پرتله کوي او ویاري چې د یوشع پیغمبر په شان یې جگړه کړي ده وايي: «د سبزووار په جگړه کې می خپلو عسکرو ته وویل: کله چې د کلا د دیوالونو لاندې باروتو ته چاودنه ورکړئ، نو تاسې برغوگان (شپپوریا تورنگ) و غروئ ترڅو د کلا اوسیدونکي په دې فکر کې شي چې د کلا دیوالونه د بروغوگانو د آوازونو له امله ونړیدل، دا ډول کار د بني اسرایلو پیغمبر یوشع چې وروسته د موسی (ع) څخه د دوی مشر ؤ تر سره شوی ؤ، هغه په کنعان کې د (اریکا) پر ښار باندې حمله کړي وه ...»

تیمور په دې باب زیاتوي: «زه نه شم ویلی چې د باروتو د چاودنې آواز او د ښار د کلا د دیوالونو د چپه کیدو له امله څه ډول ځمکه ولرځیده، خو وروسته خبر شوم، چې د هغو دوو چاودنو له امله، هغه کورونه چې د ښار په شاوخوا کې ودان شوي وو وړان او ویجاړ شول او اوسیدونکي یې ترخاورو لاندې شوي دي.»

دا شان تیمور د خپلو بې شمېره ترهگریزو کړنو په لړ کې د بویر ښار د لویې تباهي په اړه لیکي: «خپلو عسکرو ته می امر وکړ چې د بویر ښار ټول کورونه وړان کړي او د زردشتیانو اورتونونه (اتشکده) دې نه وړانوي دا می وویل چې هغه کسان مه وژئ چې زیر رنگه کالي یې اغوستي وي (د اورتونونو خادمان) نور هر څوک چې وویښی وي وژئ، زما عسکرو په هغه ورځ د بویر ټول کورونه وړان کړل او یو کور هم روغ پاتې نه شو، تر هغه وخته چې زما لښکر په بویر کې ؤ هر څوک مو چې ولیدل ومو وژل، ښځې مو هم د سړیو په شان په سزا ورسولي.»

نور بیا

د پانوی شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ